

OLVASÁS – ÍRÁS

(Magyar nyelv és irodalom)

3. évfolyam

Az alsó tagozat végéig az írás és az olvasás elemeinek elsajátítása, a betűk megismerése történik, minden esetben a már megismert betűk folyamatos ismételtesével, gyakorlásával.

Az olvasás-írás tantárgy betűismertetése elsősorban a tő/kiinduló-írásos betűtípus megismertetését célozza meg, ezzel párhuzamosan megtörténhet a nagybetűs alak bemutatása, amelyet a tanulók gyakran hamarabb megjegyeznek általánosabb előfordulása miatt.

Az írás tantárgy a sajátos nevelési igény miatt speciális, a láthatósági szempontokat figyelembe vevő, nagyobb vonalközbe történő, fokozatosan csökkenő vonalméretű füzetet igényel, a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazodó íróeszközzel.

Az erkölcsi nevelés területén a tantárgy fontos szerepet játszik az alapvető viselkedési szabályok betartásának megalapozásával, a türelmes feladatvégzés és a társakra való odafigyelés kialakításával, a tanszerek és eszközök rendezettségére neveléssel és az írásbeli munka minőségének fejlesztésével.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés fejlesztését az alapvető téri relációkban való eligazodás fejlesztése, a népi mondókák és rövid versek megismerése segíti.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén fontos az iskolai házirend szabályainak megismerése, törekvés a szabályok minél önállóbb betartására.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése a minél jobb teljesítmény elérésére törekvéssel, az önellenőrzés iránti igény kialakításával, feladathelyzetekben a társakkal való együttműködés fejlesztésével, egymás munkájának tiszteletben tartásával, és a türelmes várakozásra neveléssel valósul meg.

A tantárgy a tanulás tanítását a tanulás iránti érdeklődés felkeltésével, az egyénre szabott feladatok megoldására törekvéssel segíti.

Témakör	1. Beszédfejlesztés	óraszám: 10 óra
A témakör nevelési- fejlesztési célja	Hangszintézis képességének kialakítása.	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
– Törekedni az érthető beszédre, figyelmeztetés után a hibák javítására. – Kezdőhang alapján szavakat differenciálni. – Szókincset bővíteni, tudatosabb, árnyaltabb beszéd, az új szavakat szókincsbe építeni. – Rövid mesét végighallgatás után rákérdezésre felidézni, visszamondani. – A kimondott és leírt szó kapcsolatát megérteni.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Hangok meghallása szó elején, közben, végén. – Ritmusfejlesztés. Beszédtechnika fejlesztése. – Hang kiemelése. – Szókincsbővítés. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Kezdőhang és befejező hang leválasztása. Hangoztatás. Szótagolás, rövid és hosszú szótagok, szavak ritmusos tapsolása. Versek, mondókák, dalszövegek értelmezéssel. Személyes élmények felidézése. Mesehallgatás, segítséggel visszamondás Képes újság nézegetése

Fogalmak	<i>Különböző kedélyállapotok. Rokon értelmű szavak.</i> Magánhangzó, mássalhangzó. Hang, szó, mondat. Megszólítások, köszönések. <i>Megfelelő hangerő, megfelelő hanghordozás.</i>
-----------------	--

Témakör	2. Térorientációs gyakorlatok	óraszám: 8 óra
A témakör nevelési- fejlesztési célja	Téri fogalmak helyes használata (elől-hátul, közel-távol).	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
– Adekvát, egyszavas válasz adása ki?, mit csinál?, milyen? kérdésekre.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Lateralitás gyakorlása. – Soralkotások. – Téri relációk gyakorlása.

– Emlékeztető segítségével a bal-jobb oldalt, illetve irányt differenciálni. – A balról jobbra haladást rögzíteni, és spontán módon alkalmazni soralkotás alkalmával. – A téri relációk kifejezéseit a spontán beszéd során is helyesen használni. – A hibás helymeghatározást javítani.	– Helymeghatározás tanteremben, udvaron, eseményképen, rajzon. – Lépegetés társasjáték-táblán. – Játékos feladatok. – Képolvasás. – Szógyűjtés „milyen a...?” kérdésre. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Bal-jobb megállapítása, jelölése. Sorok átrendezése, új tagok beillesztése (gyerekek, játékok). Cselekvés alapján a kapott utasítás „megfejtése”. Képolvasás, kép kiegészítése meghatározott helyeken (rajz, nyomda). Közös társasjáték, lépés bábuval. Tárgyak eldugása, megkeresése. A kép szereplőinek helyzete, tulajdonságaik elmondása emlékezetből. Saját és társai tárgyai és a berendezési tárgyak helyének bejelölése.
---	--

Fogalmak	Páros testrészek. Alsó, felső, <i>jobb és bal oldali</i> szomszédok. <i>Pontos helymeghatározások</i> . Sor eleje, vége, közepe, <i>utolsó előtti</i> . Téri relációk. Külső és belső tulajdonságok.
-----------------	--

Témakör	3. Finommozgások fejlesztése	óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Megfigyelések, látási differenciálás fejlesztése. Íráskészség alapozása.	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
– Ügyesítő gyakorlatokat végezni mindkét kézzel. – Az irányokra vonatkozó utasításokat megérteni és követni. – megfelelő ceruzafogás és nyomatékka. – Az előnyben részesített oldal tudatos használata, domináns oldal kialakulása.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Ujjgyakorlatok. – Irányok megkülönböztetése síkban. – Iránymozgás. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Zongorázás, kopogás, tevékenységek apró tárgyakkal, tépésmozaik készítés. Eseménykép figurái a középponthoz, illetve egymáshoz viszonyítva. Ceruzával haladás ábrák, párhuzamosok között.

	Színezés, határok betartása
--	-----------------------------

Fogalmak	Tevékenységek (csipegetés, sodrás, csavarás...). Fokozás (még feljebb, legszélén...). Íráselemek, egyszerű alakzatok. Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá!, Húzd át! utasítások.
-----------------	--

Témakör	4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	óraszám: 9 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Mozgó figura követése szemmel.	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
– Próbálkozni megfelelő erővel a jó irányba dobni. – Szimpla csomó kötése, meghúzása. Segítséggel masnikötés próbálgatása. – Minta után építményt készíteni különböző építőelemekből. - Két elemet önállóan összeilleszteni.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Célba dobás. – Csomókötés. – Építés. – Kép összeillesztése. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Táblai ábrák célzása babzsákkal, papírrepülővel. Babaruhára, fűző-játékra, saját cipőre csomó kötése. Építés önállóan és minta után. Építőelemek pontos illesztése.

Fogalmak	Cél, irány, közelebb, távolabb, alsódobás, felsődobás, vastag, vékony zsinór, laza, szoros csomó; fal, kerítés, oszlop, torony, elhelyezés, szomszédok.	
Témakör	5. Íráselemek tanítása	óraszám: 18 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Vonalrendszer megismerése, tájékozódás a vonalrendszerben.	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
– Az álló, fekvő és ferde vonalak differenciálása – Felismerhetően egyszerű formák rajzolása (a sikertelen próbálkozások ne szegjék kedvét). – Betűelemeket átírni, differenciálni – A helyes irányt követni, .	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Álló, fekvő egyenes. – Kör-, kapu- és csészevonal. – Hurok- és horogvonalak. – Íráselemek írása vonalrendszerbe <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Ritmikus sor 3-4 elemből (l l – l l – l l). Betűelemek felismerése ábrákban. Ábrák kiegészítése, betűelemekkel. Nyitott és zárt forma differenciálása. Hurok- és horogvonal átírása. Ismerkedés a vonalrendszerrel, vastag vonal megállapítása, megkezdett sor folytatása.

Fogalmak	Egyenesekből kirakható jelek (+, –, relációs jel). Kezdőpont, egyező irány, ellenkező irány. Vonalrendszerbe írás fogalmai. Sorköz, határvonal, kisebb, nagyobb, befér, kilóg.
-----------------	---

Témakör	6. Betűtanítás	óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Rövid – hosszú biztos elkülönítése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
– Együttműködve törekedni a minél tisztább kiejtésre. – Betűhöz megfelelő hangot, hanghoz betűt társítani. – A tanult betűt felismerni és egyeztetni a megfelelő hanggal, amit hallott és látott a szóban. – Kérdésre megadott szóval mondatot alkotni. – Saját nevét felismerni, ismerős hangot és betűt keresni benne.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Hangkihallási gyakorlatok. – Ismerkedés az új betűkkel. – Betű felismerése szövegben. – Hang-betű egyeztetés. – A mondat (analóg mondatalkotás). <i>Tevékenység</i> Játékos hallásfigyelem-fejlesztő gyakorlatok. Hang kihallása szó elején, végén, közepén, kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden.	

	Szájról olvasás (nevek, ismert szavak), ajakállások utánzása. Ismert betű kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban. Aktuális betű keresése újságban, utcai feliratokon. Szavak szótagolása, tapsolása. Szavak felismerése körülírás alapján. Képolvasás, két-három szavas mondatok alkotása.
--	---

Fogalmak	<i>Személyek, tárgyak meghatározása:</i> „Ki? Mi?” kérdések. Embert jelölő szavak (válaszok „ki?” kérdésre).
-----------------	---

Témakör	7. Olvasás	óraszám: 17 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	Rész-egész észlelése.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
– A tanult betűt felismerni hallott és látott szóban. – A betűk kirakása, másolása – Aktív részvétel a közös munkában. – Versmondás értelmesen, hangsúlyozva.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Betűfelismerés. – Két betű összeolvasása. – Versek, mondókák tanulása. <i>Tevékenység</i> Ismert betűk keresése könyvben, újságban, utcai feliratokon. Szavak felismerése körülírás és kezdőhang alapján. Versek, mondókák közös elmondása, ismert hangok, betűk kiemelése.	

Fogalmak	Betű. Szavak jelentése, kiejtése. Hasonlóság, különbség konkrét példákon. Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá! stb. utasítások.	
Témakör	8. Írás	óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési célja	A megfelelő betűk és hangok biztos összekapcsolása.	

Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
– Az írás során a betű megfelelő helyre kerüljön. – A sorokat, sorközöket és a haladási irányt betartani. – A betűket és hangokat felismerni és egyeztetni.	<i>Fejlesztési ismeretek</i> – Betűforma vázolása. – Betűk írása sorközbe. <i>Fejlesztési tevékenységek</i> Betűalakítás padon, táblán, írólapon. Betű átírása és írása egyesével. Megadott kezdőbetűvel tematikus szógyűjtés. Kétbetűs szavak kirakása(le-el, be-eb, lé-él).

Fogalmak	Írólap tartása, betű helye, mérete, sor, vastag vonal, margó, kezdőhang – első betű.
-----------------	--

Tanulási eredmények a harmadik évfolyam végén	A tanuló képes soralkotás alkalmával alkalmazni és rögzíteni a balról jobbra haladást. Képes szavakban a magánhangzót kihallani, adott magánhangzót megjelölni. Kialakul az előnyben részesített oldal tudatos használata. Képes szabad kézzel felismerhető ábrát rajzolni. Feladathelyzetben együttműködő, motiválható, képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani. Képes az íráselemekből sort alkotni a vonalrendszerben. Képes betűelemeket átírni, differenciálni, felismerhetően másolni. Képes a feladatokat tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékkel végezni. Képes szóképeket differenciálni néhány tanult betű alapján. Képes a helyes irányt követni írás során, a sorközök betartásával. Képes kétbetűs szavakat értelmezni, leírni.
--	---